



WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

18 października 2023 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Mariusz Łodko (przewodniczący)
SSN Marcin Łochowski (sprawozdawca)
SSN Marcin Krajewski

Protokolant Łukasz Wiśniewski

po rozpoznaniu na rozprawie 18 października 2023 r. w Warszawie
skargi kasacyjnej Banku spółki akcyjnej w W.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Szczecinie
z 17 sierpnia 2021 r., I ACa 145/21,
w sprawie z powództwa R. B. i M. B.
przeciwko Bankowi spółce akcyjnej w W.
o ustalenie, ewentualnie o zapłatę,

- 1. oddała skargę kasacyjną;**
- 2. zasądza od Banku spółki akcyjnej w W. na rzecz R. B. i M. B. po 4050 złotych zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie za czas po upływie tygodnia od 18 października 2023 r. do dnia zapłaty.**

[SOP]

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 17 sierpnia 2021 r. Sąd Apelacyjny w Szczecinie oddalił apelację pozwanego banku P. S.A. w W. od wyroku Sądu Okręgowego w Gorzowie Wielkopolskim z 19 października 2020 r., którym ustalono, że umowa kredytu mieszkaniowego zawarta przez pozwanego z powodami – R.B. i M.B. jest nieważna.

Sąd Apelacyjny oparł rozstrzygnięcie na następujących ustaleniach faktycznych i rozważaniach prawnych:

Dnia 21 września 2006 r. strony zawarły umowę, na podstawie której pozwany bank udzielił powodom kredytu mieszkaniowego [...]. Kredyt został udzielony w kwocie 111 960,00 franków szwajcarskich (CHF). Kredyt miał być wypłacony w złotych i zostać przeznaczony na zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych powodów – budowę domu. W umowie przewidziany został mechanizm przeliczenia kredytu do franka szwajcarskiego, zgodnie z którym (1) w przypadku wypłaty kredytu w walucie polskiej zastosowanie miał kurs kupna dla dewiz (aktualna tabela kursów) obowiązujący w P. S.A. w dniu realizacji zlecenia płatniczego, (2) w przypadku wypłaty kredytu albo transzy w walucie wymienialnej zastosowanie miały kursy kupna/sprzedaży dla dewiz (aktualna tabela kursów), obowiązujące w P. S.A. w dniu zlecenia płatniczego. Potrącanie środków z rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowego powodów w walucie polskiej na spłatę kredytu miało następować w wysokości stanowiącej równowartość kwoty kredytu lub raty w walucie wymienialnej, w której udzielony był kredyt, według obowiązującego w P. S.A. w dniu wymagalności kursu sprzedaży dla dewiz (aktualna tabela kursów). W dniu 30 sierpnia 2007 r. strony zawarły aneks nr 1 do umowy, zwiększający kwotę kredytu do 154 752,42 CHF.

Sąd Apelacyjny przyjął za własne ustalenia faktyczne Sądu Okręgowego. Wskazał na wady uzasadnienia zaskarżonego orzeczenia, polegające na pominięciu przez Sąd Okręgowy wyjaśnienia, na czym miał polegać interes prawny powodów w żądaniu ustalenia nieważności umowy na podstawie art. 189 k.p.c. Zebrany w sprawie materiał procesowy oraz ustalenia faktyczne dokonane przez Sąd pierwszej instancji pozwalały jednak Sądowi Apelacyjnemu na przyjęcie, że po

stronie powodów istnieje interes prawny w rozumieniu art. 189 k.p.c. w ustaleniu nieważności umowy.

Sąd drugiej instancji, odmiennie niż Sąd Okręgowy, uznał, że strony zawarły umowę pożyczki hipotecznej, a nie umowę kredytu. Zawarte w umowie postanowienia co do możliwości wypłaty czy spłaty pożyczki w innej walucie niż waluta pożyczki nie stały przy tym w sprzeczności z naturą zobowiązania oraz mieściły się w granicach swobody umów. W ocenie Sądu Apelacyjnego Sąd pierwszej instancji słusznie przyjął, że zawarte w umowie klauzule waloryzacyjne kształtowały prawa i obowiązki powodów jako konsumentów w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami i rażąco naruszały ich interesy (art. 385¹ § 1 k.c.), co prowadziło do uznania tych postanowień za niedozwolone. Wobec tego, uwzględniając znaczenie tych postanowień dla określenia treści obowiązku pożyczkodawcy, a także stanowczego, świadomego, konsekwentnego żądania przez powodów ustalenia nieważności umowy, Sąd drugiej instancji stwierdził, że po wyeliminowaniu klauzul przeliczeniowych nie ma możliwości utrzymania umowy w mocy.

W skardze kasacyjnej pozwany bank zaskarżył wyrok Sądu Apelacyjnego w całości, wnosząc o jego uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Pozwany zarzucił zaskarżonemu orzeczeniu naruszenie prawa materialnego i procesowego, tj.: art. 69 ust. 1 i 2 pkt 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (dalej: „pr.bank.”) w zw. z art. 69 ust. 2 pkt 4a pr.bank. w zw. z art. 65 k.c., a także art. 720 k.c.; art. 358¹ § 2 k.c.; art. 385¹ § 1 i 3 w zw. z art. 385² k.c.; art. 385¹ § 2 k.c. w zw. z art. 6 ust. 1 Dyrektywy Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich (dalej: „dyrektywa 93/13”) w zw. z art. 58 § 1 k.c.; art. 385¹ § 2 k.c. w zw. z art. 6 ust. 1 dyrektywy 93/13 w zw. z art. 358 k.c.; art. 385¹ § 2 k.c. w zw. z art. 5 k.c. oraz art. 189 k.p.c., art. 6 ust. 1 dyrektywy 93/13 w zw. z art. 2 i 32 Konstytucji oraz z art. 2 i 3 Traktatu o Unii Europejskiej (dalej: „TUE”).

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

1. Uzasadnione są zarzuty skargi kasacyjnej nawiązujące do dokonanej przez Sąd Apelacyjny kwalifikacji prawnej zawartej przez strony umowy. W ocenie Sądu drugiej instancji strony łączyła umowa pożyczki (art. 720 i nast. k.c.), a nie umowa kredytu (art. 69 pr.bank.). Uzasadnienie zaskarżonego wyroku w tym zakresie nie jest jednak zbyt jasne. Wydaje się, że punktem wyjścia dla takiej oceny jest założenie o niemożności ustalenia kwoty środków pieniężnych oddanych do dyspozycji powodom z uwagi na niedozwolony charakter klauzul przeliczeniowych pozwalających na przeliczenie kwoty kredytu określonej w CHF na złote. Powoduje to, że po wyeliminowaniu tych postanowień (art. 385¹ § 1 k.c.) zawarta przez strony umowa nie zawierałaby jednego z elementów przedmiotowo istotnych pozwalających na zakwalifikowanie jej jako umowy kredytu.

Argumentacji tej nie można podzielić. Dokonując analizy tego, czy dana umowa zawiera postanowienia niedozwolone z perspektywy art. 385¹ § 1 k.c., konieczne jest uprzednie dokonanie kwalifikacji prawnej tej umowy, a zwłaszcza ocena, czy można ją zaliczyć do jednego z typów umów nazwanych. Dopiero wówczas możliwe jest rozstrzygnięcie, czy konkretne postanowienie umowne określa główne świadczenia stron, co ma kluczowe znaczenie dla możliwości oceny niedozwolonego charakteru takiego postanowienia (art. 385¹ § 1 zd. 2 k.c.).

Nie powinno budzić wątpliwości, że celem i zamiarem stron (zob. art. 65 k.c.) było zawarcie umowy kredytu w rozumieniu art. 69 pr.bank. Przeciwno takiemu wnioskowi nie może przemawiać niemożność określenia rozmiaru świadczeń stron po wyeliminowaniu z umowy niedozwolonych postanowień. Ten skutek zastosowania art. 385¹ § 1 i 2 k.c. musi być rozważony na płaszczyźnie możliwości obowiązywania (utrzymania w mocy) umowy, a nie jej kwalifikacji prawnej.

Na marginesie można zauważyć, że również w przypadku umowy pożyczki pieniężnej elementem koniecznym dla powstania stosunku prawnego jest uzgodnienie kwoty pożyczki. Z tego punktu widzenia zmiana kwalifikacji umowy dokonana przez Sąd Apelacyjny pozostawałaby bez znaczenia dla możliwości utrzymania w mocy stosunku prawnego.

Wadliwe uznanie przez Sąd drugiej instancji umowy stron za umowę pożyczki nie ma jednak wpływu na rozstrzygnięcie. Dalsza analiza prawna skutków

zastrzeżenia klauzul przeliczeniowych dla związania stron umową przebiega bowiem tak samo w przypadku umowy pożyczki i umowy kredytu. Wobec tego, mimo trafności zarzutu naruszenia art. 720 k.c. i art. 69 pr.bank., w tym zakresie zaskarżony wyrok, chociaż błędnie uzasadniony, odpowiada prawu (art. 398¹⁴ k.p.c.).

2. Chybiony jest zarzut skargi, że Sąd Apelacyjny uznał klauzule przeliczeniowe za klauzule waloryzacyjne, mimo że świadczenie pieniężne zostało w umowie stron wyrażone w walucie obcej, a w takim przypadku miernikiem wartości nie może być ta sama waluta. Uzasadnienie zaskarżonego wyroku nie prowadzi do wniosku, że Sąd drugiej instancji zajął takie stanowisko. Posługiwanie się przez Sąd Apelacyjny pojęciem „klauzula waloryzacyjna” można postrzegać jako pewną nieścisłość terminologiczną, a nie nawiązanie do waloryzacji umownej, o jakiej mowa w art. 358¹ § 2 k.c. Zaskarżone rozstrzygnięcie opiera się na założeniu, że umowa dotyczyła kwoty kredytu wyrażonej w walucie obcej (umowa kredytu denominowanego), a zakwestionowane postanowienia umowne służyły przeliczeniu tej kwoty na złote oraz spłat dokonywanych przez powodów w złotych na CHF.

3. Nie mogą odnieść skutku zarzuty skargi wskazujące, że postanowienia umowne obejmujące klauzule przeliczeniowe były przedmiotem indywidualnych uzgodnień stron. To, czy dane postanowienie umowne zostało indywidualnie uzgodnione (art. 385¹ § 3 k.c.), jest kwestią ustaleń faktycznych. Natomiast podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów (art. 398³ § 3 k.p.c.), ponieważ Sąd Najwyższy jest zgodnie z art. 398¹³ § 2 k.p.c. związany ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia.

Niezależnie od tego okoliczność, że powodowie dokonali wyboru waluty kredytu, na co powołuje się skarżący, nie może świadczyć o indywidualnym uzgodnieniu treści klauzul przeliczeniowych.

4. Rację ma skarżący, że wymienione w art. 385¹ § 1 k.c. przesłanki „ukształtowania praw i obowiązków w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami” i „rażącego naruszenia interesów konsumenta” mają odmienny zakres znaczeniowy.

Postanowienie umowne jest sprzeczne z dobrymi obyczajami, jeżeli kontrahent konsumenta, traktujący go w sposób sprawiedliwy, słuszny

i uwzględniający jego prawnie uzasadnione roszczenia, nie mógłby racjonalnie spodziewać się, iż konsument ten przyjąłby takie postanowienie w drodze negocjacji indywidualnych (zob. wyroki TSUE z 14 marca 2013 r., C-415/11, Mohamed Aziz przeciwko Caixa d'Estalvis de Catalunya, Tarragona i Manresa (Catalunyacaixa), pkt 69, i z 26 stycznia 2017 r., C-421/14, Banco Primus SA przeciwko Jesúsowi Gutiérrezowi Garcii, pkt 60, a także m.in. wyrok SN z 20 lutego 2023 r., II CSKP 1025/22, i tam powoływane orzecznictwo).

Natomiast w celu ustalenia, czy klauzula rażąco narusza interesy konsumenta (prowadzi do „znaczącej nierównowagi” według art. 3 ust. 1 dyrektywy 93/13), należy wziąć przede wszystkim pod uwagę, czy pogarsza ona jego położenie prawne w stosunku do tego, które, w braku odmiennej umowy, wynikałoby z przepisów prawa, w tym dyspozytywnych. Rażące naruszenie interesów konsumenta oznacza nieusprawiedliwioną dysproporcję na niekorzyść konsumenta praw i obowiązków wynikających z umowy, skutkującą niekorzystnym ukształtowaniem jego sytuacji ekonomicznej oraz jego nierzetelnym traktowaniem. Trzeba zatem zbadać, w jakim zakresie zawarta umowa stawia konsumenta w sytuacji mniej korzystnej niż wynikałoby to z przepisów dyspozytywnych (wyroki TSUE: z 14 marca 2013 r., C-15/11, pkt 68, i z 26 stycznia 2017 r., C-421/14, pkt 59). Można tego dokonać za pomocą tzw. testu przyzwoitości, polegającego na zbadaniu, czy postanowienie umowne jest sprzeczne z ogólnym wzorcem zachowań przedsiębiorców wobec konsumentów oraz jak wyglądałyby prawa lub obowiązki konsumenta w sytuacji, w której postanowienie to nie zostałoby zastrzeżone; jeżeli bez tego postanowienia znalazłby się on – na podstawie ogólnych przepisów – w lepszej sytuacji, należy uznać je za nieuczciwe (zob. wyrok SN z 27 listopada 2015 r., I CSK 945/14).

Wymaga podkreślenia ścisły związek między obiema przesłankami. W zasadzie bowiem postanowienia umowne, które naruszają rażąco interesy konsumenta, są jednocześnie sprzeczne z dobrymi obyczajami. Ta relacja nie zawsze zachodzi w drugą stronę. Nie zawsze więc klauzule, które są sprzeczne z dobrymi obyczajami, będą jednocześnie rażąco naruszać interesy konsumentów (wyroki SN z 13 października 2010 r., I CSK 694/09, i z 27 listopada 2015 r., I CSK 945/14). Poza tym, wbrew stanowisku skarżącego, sąd nie ma obowiązku

wskazywać każdorazowo konkretnej zasady składającej się na dobre obyczaje, która została naruszona (zob. wyrok SN z 3 lutego 2006 r., I CK 297/05).

5. Sąd Apelacyjny trafnie ocenił jako niedozwolone klauzule przeliczeniowe w umowie stron, pozwalające pozwanemu bankowi na arbitralne (dowolne) ustalanie kursu walutowego stanowiącego podstawę do określenia wysokości udostępnionej powodowi kwoty kredytu i wysokości poszczególnych rat. Stanowisko o niedozwolonym charakterze postanowień, w których możliwość ustalania kursu (a zatem również wysokości świadczeń) zależy od arbitralnej decyzji jednej ze stron, jest już ugruntowane w orzecznictwie Sądu Najwyższego (zob. m.in. wyroki: z 30 czerwca 2022 r., II CSKP 656/22, OSNC-ZD 2022, nr 4, poz. 52, i tam powołane orzecznictwo; z 31 stycznia 2023 r., II CSKP 334/22; z 8 lutego 2023 r., II CSKP 978/22).

6. Konsekwencją stwierdzenia, że dane postanowienie umowne ma charakter niedozwolony w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c., jest działająca *ex lege* sankcja bezskuteczności niedozwolonego postanowienia, połączona z przewidzianą w art. 385¹ § 2 k.c. zasadą związania stron umową w pozostałym zakresie (zob. m.in. uchwałę SN z 29 czerwca 2007 r., III CZP 62/07, OSNC 2008, nr 7-8, poz. 87, oraz uchwałę składu siedmiu sędziów SN z 7 maja 2021 r., III CZP 6/21, OSNC 2021, nr 9, poz. 56, a także m.in. wyroki SN: z 30 maja 2014 r., III CSK 204/13; z 1 marca 2017 r., IV CSK 285/16; z 24 października 2018 r., II CSK 632/17; z 8 lutego 2023 r., II CSKP 978/22).

Zatem uznanie, że postanowienia określające zasady przeliczania kwoty kredytu udzielonego w CHF na złote polskie oraz uiszczanych spłat na walutę obcą są niedozwolonymi postanowieniami umownymi, oznacza, że zgodnie z art. 385¹ § 1 zd. 1 k.c. nie wiążą one powodów. Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej wyjaśnił, że art. 6 ust. 1 dyrektywy 93/13 należy interpretować w ten sposób, iż warunek umowny uznany za nieuczciwy należy co do zasady uznać za nigdy nieistniejący, tak by nie wywoływał on skutków wobec konsumenta. W związku z tym sądowe stwierdzenie nieuczciwego charakteru takiego warunku powinno mieć z reguły skutek w postaci „przywrócenia” sytuacji prawnej i faktycznej konsumenta, w jakiej znajdowałby się on w braku tego warunku (wyrok TSUE z 21 grudnia 2016 r.,

C-154/15, C-307/15 i C-308/15, Francisco Gutiérrez Naranjo i Ana María Palacios Martínez przeciwko Cajasur Banco i Banco Bilbao Vizcaya Argentaria SA (BBVA), pkt 61-62).

7. W orzecznictwie Sądu Najwyższego wyjaśniono już, że art. 358 § 2 k.c. nie może służyć do wypełnienia w umowie luki po wyeliminowaniu klauzuli przeliczeniowej, w szczególności w przypadku umów zawartych przed jego wejściem w życie, tj. przed 24 stycznia 2009 r. (wyroki: z 25 maja 2022 r., II CSKP 650/22, OSNC-ZD 2022, nr 4, poz. 48; z 28 września 2022 r., II CSKP 412/22; z 31 stycznia 2023 r., II CSKP 1200/22; z 7 lutego 2023 r., II CSKP 1334/22; z 20 lutego 2023 r., II CSKP 809/22; z 17 marca 2023 r., II CSKP 924/22; z 5 kwietnia 2023 r., II CSKP 1477/22). Nie jest wobec tego uzasadniony zarzut naruszenia art. 358 § 2 k.c.

8. Wyeliminowanie z łączącej strony umowy kredytu denominowanego niedozwolonych postanowień umownych określających zasady przeliczania udzielonego kredytu na złote polskie oraz spłat na franki szwajcarskie wymaga oceny, czy umowa w pozostałym zakresie jest możliwa do utrzymania. Dla oceny tej kwestii nie ma bezpośredniego znaczenia fakt, że wymieniona klauzula określała świadczenie główne stron (zob. wyroki SN: z 30 września 2020 r., I CSK 556/18; z 4 kwietnia 2019 r., III CSK 159/17; z 9 maja 2019 r., I CSK 242/18; z 11 grudnia 2019 r., V CSK 382/18; z 2 czerwca 2021 r., I CSKP 55/21; z 27 lipca 2021 r., V CSKP 49/21; z 3 lutego 2022 r., II CSKP 415/22; zob. też wyroki TSUE: z 20 września 2017 r., C-186/16, Ruxandra Paula Andriuc i in. przeciwko Banca Românească SA, pkt 37; z 3 października 2019 r., C-260/18, Kamil Dziubak i Justyna Dziubak przeciwko Raiffeisen Bank International AG, pkt 44). Należy wprowadzić przyznać, że eliminacja postanowienia określającego takie świadczenie częściej prowadzić będzie do upadku umowy w całości niż eliminacja postanowienia niezwiązanego ze świadczeniem głównym, ale fakt ten sam w sobie nie ma przesądzającego znaczenia, jeżeli na podstawie pozostałych postanowień możliwe jest określenie praw i obowiązków stron.

9. W aktualnym orzecznictwie Sądu Najwyższego dominuje stanowisko, że w przypadku umowy kredytu denominowanego kursem CHF, po wyeliminowaniu z niej klauzul przeliczeniowych, nie jest możliwe utrzymanie takiej umowy w mocy

ani jako umowy kredytu walutowego w CHF (wyrok SN z 13 maja 2022 r., II CSKP 405/22), ani jako umowy, w której kwota kredytu wyrażona byłaby w złotych polskich (wyrok SN z 13 maja 2022 r., II CSKP 293/22). Sąd Najwyższy wyjaśnił, że eliminacja klauzuli przeliczeniowej w takiej umowie sprawia, iż nie wiadomo, jaką kwotę powinien wypłacić bank, skoro w umowie kwota kredytu określona jest w CHF, ale wypłata następuje w złotych, według kursu arbitralnie ustalanego przez bank. Oznacza to, że brakuje niezbędnego elementu konstrukcyjnego stosunku prawnego i niemożliwe jest jego uzupełnienie. Tego rodzaju skutek (sankcja), w skutkach tożsamy z nieważnością umowy, nie jest wynikiem konstytutywnego orzeczenia sądu, a powstaje *ex lege* (zob. uchwałę siedmiu sędziów SN z 7 maja 2021 r., III CZP 6/21, OSNC 2021, nr 9, poz. 56, i tam powołane orzecznictwo).

Nie jest możliwe uznanie, że tego rodzaju kredyt należy od początku traktować jak kredyt walutowy, którego przedmiot stanowiła ustalona kwota w walucie obcej. Przyjęcie takiego założenia byłoby sprzeczne z umową, w której wyraźnie przewidziano wypłatę kwoty kredytu w złotych. Co więcej, uznanie kredytu za walutowy oznaczałoby, że brak wypłaty w walucie obcej jest równoznaczny z brakiem wypłaty kwoty kredytu w ogóle, natomiast faktycznie spełnione świadczenie banku w złotych musi zostać uznane za nienależne. Sytuacja w takim wypadku byłaby więc w praktyce zbliżona do tej, która powstała w razie przyjęcia nieważności lub bezskuteczności umowy kredytowej (tak wyrok SN z 26 maja 2022 r., II CSKP 650/22, zob. też wyrok SN z 22 lutego 2023 r., II CSKP 1057/22).

Co do niemożliwości utrzymania tego rodzaju umowy po wyeliminowaniu z niej klauzul przeliczeniowych Sąd Najwyższy wypowiedział się już wyczerpująco m.in. w wyroku z 13 października 2022 r., II CSKP 864/22 (OSNC 2023, nr 5, poz. 50), do którego uzasadnienia należy odesłać, aby uniknąć zbędnych powtórzeń.

10. Nie mogą być też skuteczne zarzuty skargi kasacyjnej odwołujące się do konstytucyjnych zasad równości, proporcjonalności i pewności prawa (art. 2 i 32 Konstytucji). Przede wszystkim zarzuty te mają charakter abstrakcyjny i nie zostały w zindywidualizowany sposób odniesione do okoliczności sprawy.

Ponadto nie może być mowy o naruszeniu zasady proporcjonalności, skoro w orzecznictwie Sądu Najwyższego zdecydowanie dominuje stanowisko

o niemożności utrzymania w mocy umowy kredytu denominowanego po wyeliminowaniu z niej klauzul przeliczeniowych, ponieważ umowa taka nie może być wykonywana. W takim przypadku nie ma więc możliwości odwołania się do innej sankcji, co oznacza, że nie ma wyboru między skutkami prawnymi o różnym stopniu dolegliwości dla pozwanego banku. Gdyby taki wybór istniał, możliwe byłoby rozważanie, czy zastosowana w danej sprawie sankcja jest proporcjonalna, czy też należałoby zastosować sankcję mniej dolegliwą. Prawna możliwość odwołania się jedynie do upadku umowy wyklucza powoływanie się na zasadę proporcjonalności, której zastosowanie miałyby na celu – jak się wydaje – utrzymanie umowy w niezmienionym kształcie, skoro sąd nie ma instrumentów pozwalających na odmienne ukształtowanie treści praw i obowiązków stron.

Poza tym wykonywanie umowy przez określony czas nie uzasadnia jeszcze odwoływania się do zasady pewności prawa (wywodzonej z zasady demokratycznego państwa prawnego – art. 2 Konstytucji). Sam upływ czasu nie może prowadzić do petryfikacji stosunku prawnego nawiązanego na podstawie zawartej z konsumentem umowy zawierającej niedozwolone postanowienia w rozumieniu art. 385¹ k.c. Należy przy tym pamiętać, że ochrona konsumentów też jest wartością chronioną na płaszczyźnie konstytucyjnej (art. 76 Konstytucji).

Natomiast zarzut odnoszący się do naruszenia zasady równości nie został przez skarżącego uzasadniony, co wyklucza miarodajną ocenę jego zasadności.

11. Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c. oddalił skargę kasacyjną i zgodnie z art. 98 § 1, 1¹ i 3 w zw. z art. 99 k.p.c. oraz § 10 ust. 4 pkt 3 w zw. z § 2 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych obciążył skarżącego kosztami postępowania kasacyjnego.

(M.M.)

(r.g.)